

'Handlemod og partnerskaber' var temaet på Folkeoplysningens Dag, som Dansk Folkeoplysnings Samråd holdt 12. oktober i Kulturhus Bunkeren i Aarhus. Deltagerne arbejdede i grupper om fiktive projekter, og det viste sig hurtigt, at der var flere muligheder for partnerskaber, end de fleste umiddelbart havde set for sig.

Foto: DFS

Indhold:

Velkomst	Side 2
Nogen skal tale de selvorganiseredes sag – Slagelse Kommune har en repræsentant for de selvorganiserede i FO-udvalget	Side 3
Fleksible tilrettelæggelsesformer kan give ny udvikling hos aftenskoler – artikel fra Fritidssamrådets årsmøde om muligheder, som kun få bruger	Side 7
Vov at indgå nye partnerskaber – gode råd fra Folkeoplysningens Dag	Side 9
Småt og godt	Side 10
Kan en aftenskole være hjemmehørende i flere kommuner samtidig? Faglig artikel om tilskud til aftenskoler, der dækker et stort geografisk område	Side 11
Webinar om distriktaftenskoler og 'hjemmehørende'-begrebet	Side 16
Kursusoversigt – se vores mange forårskurser	Side 18
Kursus: Fleksible tilrettelæggelsesformer og debatskabende aktiviteter	Side 19
Kursus: Godkendelse af folkeoplysende foreninger	Side 20
Kursus: Sådan skaber I udvikling i folkeoplysningsudvalget	Side 22

Velkomst:

De glade budskabers tid

Af Jonna Toft,
sekretariatschef

Endelig! Nu ser det ud til at blive lettere for foreninger at få en bankkonto, uden at de frivillige skal trækkes igennem et overdimensioneret tjek for hvidvask, korrupsion og andre uhyrligheder.

Foreninger skal lettere kunne få en basal konto i banken, og det skal ikke være så dyrt som i dag, har regeringen besluttet.

Og det er på sin plads. Mange fritidskonsulenter kender til små foreninger, der helt opgiver at få det kommunale tilskud, de har ret til, blot fordi foreningen så er nødt til at åbne en bankkonto. Bøvl og tårnhøje gebyrer kan slukke ildsjæle og gode ideer.

Så der skal lyde en tak til kulturministeren og erhvervsministeren herfra – og en opfordring til, at de gode intentioner hurtigt omsættes til virkelighed.

Webinar er på vej

Her på kontoret glæder vi os i al stilfærdighed også over, at Fritid & Samfund har sat to nye tiltag i gang.

Vi afholder vores første webinar tirsdag 9. januar 2024. Det handler om, hvorvidt store aftenskoler, der tilbyder deres aktiviteter i mange kommuner, kan være 'hjemmehørende' i lovens forstand i alle kommunerne. Hvis ikke – kan kommunerne så yde tilskud?

Noget tyder på, at folkeoplysningsloven ikke er fulgt med tiden og aftenskolernes udvikling på dette område.

Henrik Koch Rasmussen, chefkonsulent for fritidsområdet i Horsens Kommune og jurist, har boret sig ned i lovgivningen, og du kan læse hans artikel i dette blad. Han efterlyser en klar udmelding fra Kulturministeriet i form af enten en lovændring eller en autoritativ fortolkning af loven, så kommunerne ikke administrerer på kanten, når de giver tilskud til aftenskolerne.

Nyt kursus om fleksible tiltag

Det andet nye tiltag er, at vi er i gang med at udvikle et nyt kursus. Det handler om 'fleksible tilrettelæggelsesformer' og 'debatskabende aktiviteter'.

Fortvivl ikke, hvis dét er sort snak for dig. De to begreber dækker over, at folkeoplysningsloven giver aftenskoler mulighed for at skabe nye, fleksible tiltag og få tilskud til det. Der er bare ikke så mange aftenskoler, der benytter sig af det.

Nu prøver vi at udvide kendskabet til de fleksible tilrettelæggelsesformer og de debatskabende aktiviteter med et kursus, hvor medarbejdere i kommuner og på aftenskoler kan tage på kursus sammen. Erfaringen viser nemlig, at de steder, hvor aftenskoler og kommuner har et godt og tillidsfuldt samarbejde, er det lettere for skolerne at sætte nye tiltag i gang.

Og netop dét at skabe samarbejde på tværs mellem kommuner og folkeoplysningsaktører er vores fornemste opgave hos Fritid & Samfund.

Med disse ord vil jeg ønske jer alle god læselyst og rigtig glædelig jul og godt nytår.

Jonna Toft

Nogen skal tale de selvorganiseredes sag

I Slagelse Kommune er det lykkedes at få en repræsentant for de selvorganiserede med i folkeoplysningsudvalget; Rie Thomsen. Hun peger på, at kommuner bør arbejde med at skabe dialog med selvorganiserede udøvere, for de bliver let overset, da de jo ikke har et talerør i form af en bestyrelse.

Af Jonna Toft, journalist, sekretariatschef

Hvis man vil have kommunale midler til sine aktiviteter, så skal man være i en forening.

”Men skatere vil ikke være medlem af en forening eller ’gå til skate’ en gang om ugen,” siger Rie Thomsen, der siden 2021 har repræsenteret ’de selvorganiserede’ i Slagelse Kommunes folkeoplysningsudvalg.

”Skatere vil mødes på kryds og tværs, og nogle kommer i skateparken tre gange om ugen, andre en gang om måneden. De benytter en facilitet, når de dyrker deres interesse på egen hånd sammen med andre.”

Rie Thomsen skater ikke selv. Hun er mor til en skater.

”Der er en særlig åbenhed på skatebanerne. Skatere bakker hinanden op og hujer og jubler, når det lykkes én at lave et særligt trick – uanset niveau, alder eller baggrund. Vi har mødt den samme åbenhed i udlandet. Det er en særlig skatekultur, og den vil jeg gerne hjælpe på vej,” forklarer hun.

Selv er hun et garvet foreningsmenneske med en baggrund i 4H, landbrugets børne- og ungdomsarbejde, og hun har tidligere siddet i bestyrelsen for bl.a. Landdistrikternes Fællesråd og Landudvikling Slagelse. Til daglig er hun professor i uddannelses-, erhvervs- og karrierevejledning på DPU, Danmarks Institut for Pædagogik og Uddannelse, Aarhus Universitet.

Taler skaternes sag fra sidelinjen

For Rie Thomsen gik vejen ind i folkeoplysningsudvalget via skateparken Livsparken i Slotsbjergby syd for Slagelse. Sammen med en makker, Heidi Pico, rejste hun næsten 3 mio. kr. til skateparken. Det skete i et samarbejde med kommunens kultur- og fritidsafdeling.

”Idrætskonsulenterne var gode til at give sparring til vores fondsansøgninger, og vi kom jo til at kende hinanden. Så da der skulle vælges nye til folkeoplysningsudvalget, spurgte de, om jeg ville stille op,” siger hun.

For at kunne søge fonde skulle skaterne være en del af en forening, for fondene kræver et cvr-nummer i deres søgeportal. De to aktive forældre fik hjælp af Lokalrådet Hashøj Nordvest, så der kunne søges penge til skateparken.

Arbejdet med at etablere skateparken Livsparken i Slotsbjergby ved Slagelse blev Rie Thomsen indgang til folkeoplysningsudvalget.

Foto: Mark Darré

”Nu er Heidi og jeg blevet kontaktpersoner for skateparken, og vi taler brugernes sag, selv om vi ikke selv er brugere. Det er ret forskelligt fra idrætskonsulent til idrætskonsulent, om de forsøger at have kontakt med brugerne – men alle burde gøre forsøget, uanset hvem der er på arbejde,” mener hun.

Skaterne følte sig for eksempel ikke hørt, da der blev indført ændrede åbningstider på skateparken.

”Vi to forældre får ansvaret for at formidle informationer fra kommunen ud til de unge borgere, informationer, som det egentlig er kommunens ansvar at få formidlet ud. Kommunen bør være aktivt opsøgende i forhold til de unges behov og hvordan faciliteterne fungerer,” påpeger hun.

Hvordan sikrer man en dialog?

Det var et politisk ønske i kommunen, at selvorganiserede skulle repræsenteres i folkeoplysningsudvalget. Da Rie Thomsen blev valgt ind, åbnede hun facebookgruppen ’Den selvorganiserede idræt i Slagelse Kommune – Folkeoplysningsudvalget’ for at få kontakt til forskellige grupper af selvorganiserede rundt om i kommunen. Fra løbere til mountainbikere, fra skatere til crossfittere og turryttere.

Ad den vej har hun blandt andet fået henvendelser om vedligehold af mountainbikespor og andre faciliteter, der bruges af selvorganiserede – henvendelser, som hun bringer ind i folkeoplysningsudvalget.

Men selv om hun har et godt samarbejde med Kultur- og Fritidsafdelingen og med resten af folkeoplysningsudvalget, så synes hun, at kommunen kunne være bedre til at sikre dialogen med selvorganiserede udøvere.

”Hvordan kan en kommune arbejde med at få kontakt til de selvorganiserede og gennemføre nogle processer, så man sikrer, at de bliver hørt, når der sker noget, der angår dem? Det kunne vi godt drøfte i folkeoplysningsudvalget. Og det kunne være spændende at se nogle eksempler på, hvordan andre kommuner gør,” siger hun.

I Vejle Kommune fik man i 2022 Syddansk Universitets Center for Forskning i Idræt, Sundhed

og Civilsamfund til at undersøge skateområdet. Rapporten ’Skatefaciliteter i Vejle Kommune’ anbefaler netop, at ”Indsigt i skateaktiviteter og samarbejde med lokale brugere er afgørende for optimal forvaltning af skatefaciliteter”.

Rie Thomsen uddyber:

”Rapporten understreger behovet for, at der er nogen, der står på mål for skaterne og taler deres sag, særligt når der skal træffes beslutninger eller der opstår uenigheder fx om lyd. Den viser, at der er brug for en positiv formidling af skatekulturen og af de selvorganiserede udøvere. Skatere er en synlig gruppe i gadebilledet – men jeg vil tro, at andre selvorganiserede udøvere også har behov for, at nogen taler deres sag,” siger hun.

Senest har Rie Thomsen sat fokus på de unges brug af byrummet i Slagelse Kommunes nye sundhedspolitik. Hun peger på, at der skal tænkes bevægelse og fællesskab for unge ind i byrummet, fx med skatefaciliteter, da det har betydning for de unge borgeres sundhed og trivsel.

Der skal være søgbare puljer

I Folkeoplysningsudvalget har Rie Thomsen et særligt fokus på, hvilke midler der deles ud efter medlemsregistrering, og hvilke midler der er tilgængelige for dem, der ikke er aktive i en forening.

”Der skal være nogle søgbare puljer for den selvorganiserede idræt. De har jo ikke kontingenter at bruge af. Så der skal være puljer til vedligehold, nyanskaffelser og aktiviteter,” påpeger hun.

En forening, der etablerer fx et mountainbikespor eller en skatebane, der kan bruges af alle, kan søge penge hos kommunen til vedligeholdelse. Men skateparken i Slotsbjergby er lavet i et samarbejde mellem de selvorganiserede, der var drivkraften, og kommunen. Den daglige drift ligger hos begge parter.

Dermed kan kommunen vælge at lade være med at vedligeholde skateparken, hvis der ikke er råd, og det ærgrer Rie Thomsen.

”Det er besværligt for selvorganiserede brugere at få midler til vedligeholdelse. Her mangler nogen, der kan tale de selvorganiseredes sag –

og det bør i mine øjne være kommunens opgave,” siger hun og tilføjer, at især når brugerne er børn og unge, er der brug for, at kommunen har fokus på de unge borgeres interesser.

Bredere blik på fritidsområdet

Susanne Havsager, specialkonsulent i Slagelse Kommune, forklarer, at kommunen har prioriteret selvorganiserede aktiviteter i flere år, blandt andet ved tidligere at have en specifik pulje til selvorganiserede. Denne pulje er nu sammenlagt med Udviklingspuljen, der også kan søges af selvorganiserede.

”De selvorganiserede, vi kommer i kontakt med, er typisk engagerede borgere, der brænder mest for en bestemt aktivitet, fx skating. De kan typisk ikke se sig selv i en foreningskonstellation,” fortæller hun.

Hun oplever, at det giver et nyt syn på borgernes fritid og bevægelse, at der nu er en repræsentant for de selvorganiserede med i udvalget:

”Rie kommer med nogle andre perspektiver og vinkler på, hvordan borgerne også kan være aktive og indgå i sociale sammenhænge. At det

selvorganiserede også udgør en form for fællesskaber,” siger hun.

”Selvorganiserede er ikke kun unge. Det er også seniorløbere, familier, der ønsker tilbud i weekenden, og mange andre. Jeg oplever, at det giver en bredere forståelse for området, at vi har selvorganiserede repræsenteret i folkeoplysningsudvalget,” siger hun. ”Jeg tror, det giver bedre beslutninger for borgerne.”

Hvordan får I kontakt med selvorganiserede?

Sidder du med et godt eksempel på, hvordan en kommune eller organisation skaber dialog med selvorganiserede borgere, og hvordan man kan arbejde med at høre deres holdninger i sager, der har med dem at gøre, så vil vi gerne høre om det.

Skriv til Fritid & Samfund på:
fritid@fritid-samfund.dk.

De fleste dyrker en aktivitet på egen hånd

Hvis man sammenligner med tiden før coronakrisen, er der nu færre, der dyrker idræt i foreningsregi og/eller i privat regi, og samtidig er der flere, der organiserer aktiviteter på egen hånd.

Det viser Idrættens Analyseinstituts afsluttende notat om danskernes motions- og sportsvaner efter coronakrisen: ’Notat 8 – Små forskydninger i idrætsbilledet’.

I maj 2023, hvor målingen er lavet, svarede 56 pct. af de adspurgte, at de lavede aktiviteter på egen hånd, mens 16 pct. dyrkede aktiviteter i en forening og 22 pct. i privat regi.

Gruppen af aktive nu efter corona er dog ikke den samme som før corona, viser undersøgelsen.

Samlet set er 21 pct. af dem, der var aktive før corona, stadig ikke vendt tilbage til deres aktiviteter.

Og 24 pct. af dem, der startede med at dyrke idræt under coronakrisen, er fortsat aktive i maj 2023. Det betyder, at der kan være andre behov nu end tidligere.

Læs mere i Idans artikel ’Efter Coronakrisen: Idrætslivet har ændret sig, og det har gruppen af aktive også’.

Det siger loven om støtte til selvorganiserede

Hvad er selvorganiserede aktiviteter, og adskiller de sig fra uorganiserede? Og hvordan kan kommunen støtte borgere, der tager sagen i egen hånd?

Af Søren Gøtzsche, formand for Fritid & Samfund, fritidskonsulent i Furesø Kommune

Ifølge folkeoplysningsloven skal kommuner støtte foreningers aktiviteter, når det sker i almenyttige og demokratiske sammenhænge. Der skal være vedtægter, generalforsamlinger og et regnskab, der dokumenterer det almenyttige formål. Et eventuelt overskud kan ikke tilfalde enkeltpersoner.

Kan anvise faciliteter

Ved lovrevisionen i 2017 blev det besluttet, at kommunerne også kan *stille faciliteter til rådighed* for aktiviteter i selvorganiserede sammenhænge.

Det betyder, at der kan anvises faciliteter, men ikke økonomisk støtte, til aktiviteter i selvorganiserede sammenhænge.

Det er altså ikke nødvendigt med vedtægter etc., men der skal stadig være tale om aktiviteter, som i udgangspunktet er åbne for alle, og en struktur, hvor deltagerne skal have en form for indflydelse på aktiviteterne.

Det kan fx være når en flok kvinder mødes om cykeltræning, hvor de selv organiserer og tilrettelægger aktiviteterne: De aftaler et tidspunkt, nogle af dem har tilrettelagt ruten osv. Eller når en gruppe vinterbadere aftaler at mødes på stranden og bagefter går i sauna. Det kunne også være en grundejerforening eller en anden form for sammenslutning.

Der er i udgangspunkt ingen nævneværdig forskel på aktiviteten, og det reelle indhold ligner de almindelige foreningsaktiviteter, og de er i

realiteten åbne for alle. Her kan kommunen godt anvise offentlige faciliteter til aktiviteterne.

Uorganiseret er ikke det samme

I modsætning til selvorganiserede sammenhænge er de *uorganiserede*, hvor der ikke er en bagvedliggende 'struktur', og hvor der ikke står en eller flere 'ansvarlige' personer bag.

Man kan altså ikke gå ned i svømmehallen med familien og meddele, at svømning er en foreningslignende aktivitet, og forvente at komme ind uden at betale entre. Man kan heller ikke mødes med et par venner lørdag formiddag i Brugsen og aftale, at man lige går over i hallen og spiller badminton efterfølgende. Her skal hallen ikke stilles til rådighed.

Det vil typisk være forvaltningen, der vurderer, om der er tale om selvorganiserede eller uorganiserede aktiviteter, men ved tvivlsspørgsmål er det folkeoplysningsudvalget, der har afgørelsen.

Kan også støtte aktiviteter

Loven giver også kommunerne mulighed for at *støtte aktiviteter* i selvorganiserede sammenhænge. Det betyder, at der kan anvises faciliteter og støtte til udviklingsarbejde i selvorganiserede sammenhænge. Det skal dog fortsat være indenfor lovens formålsbeskrivelser og rammerne er beskrevet i den kommunale folkeoplysningspolitik.

Fleksible tilrettelæggelsesformer kan give ny udvikling hos aftenskoler

Kun få aftenskoler benytter sig af muligheden for at lave undervisning efter 'fleksible tilrettelæggelsesformer', selv om her ligger en oplagt udviklingsmulighed. Der er brug for trygge rammer fra kommunerne, lød det på Fritidssamrådets årsmøde.

Af Jonna Toft, journalist, sekretariatschef

'Fleksible tilrettelæggelsesformer' blev indført i folkeoplysningsloven i 2007 for at give aftenskolerne en mulighed for at udvide deres udbud af kurser og aktiviteter og få kommunalt tilskud til det.

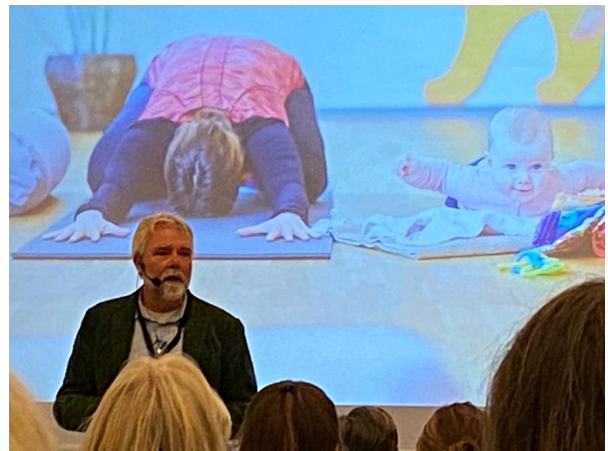
Men kun få skoler benytter sig af muligheden. Mest kendte er de to store aftenskoler Fokus Folkeoplysning i Aalborg og FO-Aarhus, men også andre steder i landet er der enkelte aftenskoler, der udvider sortimentet med undervisning efter fleksible tilrettelæggelsesformer. Bag det lidt kryptiske udtryk ligger, at skolerne f.eks. kan lave studiekredse uden en fast underviser, undervisning på klippekort eller e-læring. Aftenskolerne behøver ikke følge det stramme lærerløns-cirkulære, som de skal ved traditionel undervisning, men kan bruge pengene på lokaler, annoncering og visse former for materialer - og få tilskud til det.

Brug for kommunal opbakning

På Fritidssamrådets årsmøde sidst i oktober var der en debat om, hvordan kommuner bedst kan understøtte aftenskolernes arbejde. Her kom fleksible tilrettelæggelsesformer i fokus som en mulighed, der ikke bliver brugt syndeligt.

Bjørn Salling, direktør for Fokus Folkeoplysning i Aalborg, pegede på, at kommuner kan hjælpe aftenskolerne på vej ved at sørge for, at der er plads til at lave forsøg:

"Vi var i tvivl om, hvordan vi kunne bruge fleksible tilrettelæggelsesformer, dengang det blev indført i loven. Men Aalborg Kommune meldte ud, at vi bare skulle gå i gang. Det gav trygheden til, at vi kunne afprøve forskellige koncepter," sagde han.

Bjørn Salling ved Fritidssamrådets årsmøde, hvor medarbejdere fra kommunernes folkeoplysningsområde fik inspiration.

Giver nye muligheder

I dag har Fokus Folkeoplysning bl.a. bevægelsesfag på klippekort. Deltagerne betaler et fast månedligt beløb og kan deltage så meget de vil på en række forskellige hold. Det kører som fleksible tilrettelæggelsesformer.

Der er også hold for ensomme unge, der inviteres med hund. Og hold for prostata-opererede

Fleksi-hvad for noget?

Hvis ord som 'fleksible tilrettelæggelsesformer' og 'debatskabende aktiviteter' er nye for dig, kan du hente baggrundsviden i to lidt ældre artikler hos Videncenter for Folkeoplysning:

'Udviklingsmulighed bruges kun af hver 10. aftenskole' (vifo.dk, 2018)

'Mange aftenskoler finder ikke debatskabende aktiviteter relevante' (vifo.dk, 2018).

mænd, der mødes om træning og morgenkaffe. Et nyt tiltag, der er på vej, er keramik for sorgramte – et fag med dobbeltlærerkoncept.

”Fleksible tilrettelæggelsesformer giver os muligheden for at udfordre den traditionelle måde at gå på aftenskole og få kontakt til nye brugergrupper. Hvis der kommer en gruppe mennesker, der gerne vil strikke sammen, har de måske ikke brug for en underviser – de kan godt strikke. Men de vil gerne mødes og ind imellem have besøg af en dygtig designer. Det kan vi tilbyde i Fokus Folkeoplysning, og vi får tilskud til det,” forklarede Bjørn Salling.

Udforsk området sammen

Både blandt aftenskoler og kommunale medarbejdere ser der ud til at være en vis usikkerhed om, hvordan de fleksible tilrettelæggelsesformer kan udmøntes i praksis. Hvad er inden for lovgivningen, og hvad er ikke?

Anne Refsgaard, konsulent hos Dansk Oplysnings Forbund, sagde på Fritidssamrådets årsmøde:

”Det er aftenskolernes opgave at finde på nye tiltag, der kan tiltrække flere mennesker – men det er også kommunernes opgave at spille med. Hvad er ’go’ og hvad er ’no-go’? Hvis en skoleleder skal bruge tid på at udvikle nye tiltag, er det vigtigt at have den tryghed, at man kan søge sparring hos kommunen om, hvad der kan udløse tilskud,” sagde hun.

Hun pegede på også på, at kommunernes økonomiske ramme for tilskud til aftenskolerne ikke vokser, bare fordi flere skoler begynder at udbyde de fleksibelt tilrettelagte aktiviteter. Der bliver med andre ord mere kamp om pengene, i hvert fald i de kommuner, hvor rammen allerede er udnyttet fuldt ud.

Aftenskolerne skal kunne søge sparring hos kommunerne om tilskud til fleksible tilrettelæggelsesformer, påpegede Anne Refsgaard fra Dansk Oplysnings Forbund.

Situationen er en helt anden dér, hvor tilskudsrammen til aftenskoler ikke bruges fuldt ud.

Disse kommuner har en særlig mulighed for at bakke op om, at der skabes ny udvikling hos aftenskolerne ved hjælp af fleksible tilrettelæggelsesformer, påpegede Bjørn Salling:

”Der er ikke noget loft på tilskudsgrundlaget, når det handler om fleksible tilrettelæggelsesformer. Så kommunerne kan vælge at forhøje tilskuddet til netop den type aktiviteter,” foreslog han.

Aalborg Kommune har fx lagt 100 kr oven i det almindelige tilskud for at tilskynde til, at aftenskoler bruger fleksible tilrettelæggelsesformer. Det giver helt konkret 33 kr. mere pr. time i tilskud, hvis udgifterne kan dokumenteres, forklarede han efterfølgende.

Tag på kursus om fleksibel tilrettelæggelse

Fritid & Samfund holder nu kursus to steder i landet om undervisning efter fleksible tilrettelæggelsesformer. Her kan medarbejderne på aftenskoler og i kommuners fritidsafdelinger deltage sammen og få en dialog om, hvad lovens ord betyder netop i jeres kommune.

De steder, hvor aftenskolerne lykkes bedst med at implementere nye tiltag, er netop der, hvor der er et godt og tillidsfuldt samarbejde med kommunen.

Se side 19

Vov at indgå nye partnerskaber

Foreninger og organisationer skal vove at arbejde sammen med nogen, der ikke ligner dem selv, for at få bedre resultater. Handlemod og partnerskaber var temaet på årets Folkeoplysningens Dag.

Af Jonna Toft, journalist

”Det er en faglighed at arbejde i partnerskaber. Og der er brug for en metode, hvis det skal lykkes og blive frugtbart. Meget af arbejdet ligger i forberedelsen,” påpegede Jesper Mørk Hovgaard på Folkeoplysningens Dag, som Dansk Folkeoplysnings Samråd står bag, og som blev afholdt 12. oktober 2023. Temaet var ’Handlemod og partnerskaber’.

Jesper Mørk Hovgaard er direktør i Partnerskabshuset Krydsfelt, der bistår organisationer, kommuner, virksomheder og andre med at finde sammen i frugtbare partnerskaber.

”Man skal bevæge sig væk fra ustrukturerede og afkoblede partnerskaber, hvor man sætter sig selv i centrum, og i stedet bevæge sig hen mod systematisk samarbejde, hvor udfordringen, man gerne vil løse, er i centrum,” forklarede han.

”Når udfordringen er i centrum, viser det sig nogle gange, at det giver mening at arbejde sammen med nogle helt andre aktører, end man først havde tænkt på. Vi skal udvide horisonten i forhold til, hvem der kan have interesse i at løse den problemstilling, der er valgt,” påpegede han.

Han pegede på fire spor i forarbejdet til at skabe et godt partnerskab:

1. Hvilket problem vil vi gerne løse?
2. Hvem vil vi være forbundet til?
3. Hvad vil det sige at samarbejde med os?
4. Hvordan skaber partnerskabet værdi i vores hverdag?

Integrer projektet i hverdagen

Et af de gode råd fra Jesper Mørk Hovgaard er, at alle parter i samarbejdet skal gøre sig klart, hvordan projektet understøtter eller bidrager til det arbejde, de i forvejen udfører.

Gruppearbejde om partnerskaber ved Folkeoplysningens Dag

Foto: DFS

Projektet må ikke være afkoblet fra hverdagens arbejde, for så er der risiko for, at det prioriteres lavere i en travl hverdag. Det skal integreres i hverdagen.

Desuden skal hver part have styr på, hvad de selv kan bidrage med. Hvorfor skulle andre vælge lige netop dem som partnere? En god forberedelse er afgørende for et godt og givtigt partnerskab.

Det er også en god ide at tænke grundigt over, hvordan målgruppen for projektet kan inddrages på bedste vis – så man ikke stigmatiserer dem, men der imod ser på, hvad de kan bidrage med.

Inspiration kan downloades

Partnerskabshuset Krydsfelt har lavet en række publikationer og undersøgelser om at arbejde i partnerskaber. Der er god viden at hente i de tre publikationer ’Værdi fra dag 1 i partnerskaber’, ’Værdi i år 2 af partnerskaber’ og ’Kemi i partnerskaber’.

Find dem i virksomhedens vidensbank på partnerskabshuset.dk. Gratis.

Småt & Godt

Ny bog: Gør frivilligt arbejde samfundet bedre?

Kommer man lettere i arbejde, når man arbejder frivilligt, og bliver man mere tilfreds med livet?

Hvilken betydning har netværk, tillid og beskæftigelse for det frivillige engagement?

Og hvilken indflydelse har køn, alder, etnicitet og arbejdsløshed på engagementet i frivilligt arbejde?

Det er nogle af de emner, man kan blive klogere på, hvis man læser den nye antologi 'Gør frivilligt arbejde samfundet bedre?', der netop er udkommet på forlaget Samfundslitteratur.

I 11 kapitler kaster forskere og analytikere fra Aalborg, Roskilde, Syddansk og Københavns Universitet, VIVE og Center for Borgerdialog nyt lys over udviklingen i det frivillige arbejde.

Forskerne analyserer både deltagelsen i frivilligt arbejde og det frivillige arbejdes nytte med udgangspunkt i nye data, kvantitative såvel som kvalitative, der er indsamlet inden for de seneste år.

Overblik:

Den danske idrætssektor i tal

Trænger du til at få opdateret din viden om den danske idrætssektor, er der hjælp at hente hos IdrætsPlatformen. Her har direktør Henrik H. Brandt samlet viden fra en lang række undersøgelser i en overblikrapport, 'Den danske idrætssektor i tal. Status og tendenser', som kan downloades på www.idraetsplatformen.dk.

Du kan bl.a. blive klogere på idrættens finansiering, bevillinger fra fonde, socioøkonomiske faktorer i idrætsdeltagelsen og meget andet.

Rapporten afsluttes med et perspektiverende afsnit, hvor Henrik H. Brandt sammenfatter udviklingen i 13 centrale tendenser.

Den danske idrætssektor i tal Status og tendenser

Idrættens Branchedage
Vejen Idrætscenter den 31. oktober – 2. november 2023

Henrik H. Brandt, IdrætsPlatformen Danmark

Årsmøde i Fritid & Samfund

Fritid & Samfund holder årsmøde onsdag 22. maj 2024 kl. 11-14 på Mødecenter Odense. Sæt kryds i kalenderen allerede nu.

Kan en aftenskole være hjemmehørende i flere kommuner - samtidig?

Mange aftenskoler er de senere år blevet fusioneret til store enheder, der dækker flere kommuner. Men når de søger kommunalt tilskud, kan der opstå tvivl, for hvilken kommune er sådan en aftenskole hjemmehørende i?

Fritidskonsulent og jurist Henrik Koch Rasmussen har boret sig ned i lovens forarbejder og øvrige fortolkningsbidrag, og hans research peger på, at en aftenskole hvad angår tilskud kun kan være hjemmehørende i én kommune. Hvis retstilstanden skal være en anden, bør Kulturministeriet skabe klarhed over området, mener han.

Artiklen er skrevet af Henrik Koch, chefkonsulent på fritidsområdet i Horsens Kommune og jurist

I mange kommuner, også Horsens, hvor jeg selv er ansat, har man godkendt foreninger/aftenskoler, der tilbyder folkeoplysende voksenundervisning, til at få tilskud, selv om de i deres vedtægter skriver, at de er hjemmehørende i flere kommuner på samme tid.

Men er der egentlig hjemmel i loven til det? Ifølge folkeoplysningsloven, dens forarbejder og tidligere vejledninger er der ikke nogen indikation af, at en forening/aftenskole kan modtage tilskud fra mere end én kommune, nemlig den, som foreningen er hjemmehørende i.

Man kan argumentere for, at folkeoplysningsloven ikke er fulgt med tiden på dette område, og at aftenskolernes aktuelle situation gør, at de er nødt til at samle sig i større enheder for at kunne tiltrække kursister og opretholde en økonomisk solid drift i de mere professionaliserede aftenskoler.

Det argument kan kommunerne godt følge, og det spiller nok også ind, når kommunerne godkender vedtægterne for fusionerede aftenskoler til tilskud. For *aktiviteten* er stadig opdelt i de enkelte kommuner, og tilskuddet ydes efter reglerne i aktivitetskommunen.

Men det var lovgivernes intension med at indføre foreningsbegrebet i år 2000, at den lokale forening skulle styrkes som organisatorisk ramme, hvor folkeoplysningens formål og værdier fremmes. Foreningsformen og fællesskabet betragtes som et særligt værdifuldt udgangspunkt for det folkeoplysende arbejde.¹ Foreningen skal være hjemmehørende i tilskudskommunen, og hjemstedet skal fremgå af foreningens vedtægt.²

En forening/aftenskole kan, i henhold til loven og dens forarbejder, kun være hjemmehørende i én kommune. Hvis det forhold ikke længere følger med tiden, så kan det ikke være op til kommunerne at ændre retsforholdet. Skal retsforholdet ændres, bør det ske ved en lovændring, eller ved at vi får en ny autoritativ lovforklaring fra Kulturministeriet.

I det følgende vil jeg gå lidt dybere ind i historikken bag begrebet *hjemmehørende* og se på, hvilken betydning, den har for fortolkningen i dag. Gennemgangen forholder sig til foreningernes mulighed for at få tilskud efter loven. En folkeoplysende forening kan i øvrigt godt have

¹ Lovforslag som fremsat (LFF), L189, 1999-2000, Bem. til § 4

² FOL § 4, stk. 2 nr. 6 og BEK §1 nr. 4

aktiviteter i andre kommuner eller lave aktiviteter uden for loven, som den ikke modtager tilskud til.

Begreb fra fritidslovens tid

Det fremgik allerede af fritidsloven, der var folkeoplysningslovens forgænger, at foreninger, der modtog kommunale tilskud, skulle være hjemmehørende i kommunen, og at foreninger med dengang amtskommunale tilskud skulle være hjemmehørende i amtskommunen.

Med overgangen til folkeoplysningsloven i 1990 definerede man et kredsbebegreb. Med til det hørte, at én person med bopæl i kommunen var ansvarlig for anvendelsen af tilskud og anviste lokaler. Det fremgik af Kulturministeriets vejledning til den nye folkeoplysningslov, at:

”En kreds har kun krav på tilskud fra én kommune – den kommune, hvor kredsen er hjemmehørende. (...) Kredsen skal have et selvstændigt budget og et selvstændigt regnskab. Kredsen skal kunne gøre rede for deltager- og medlemsindflydelsen på virksomhedens ledelse.”³

Efter 1995-ændringen af folkeoplysningsloven⁴ fremgår det af en senere vejledning fra 1997, at loven bygger på grundtanken om, at den folkeoplysende virksomhed skal være forankret i en lokal kreds, der har ansvaret over for kommunalbestyrelsen. Undervisning og aktiviteter skal derfor som udgangspunkt afvikles inden for kommunegrænsen. Det er således alene op til hjemstedskommunen, om den giver tilskud til undervisning, som gennemføres i en anden kommune.⁵

Der er dog givet hjemmel til, at: *”Hvor særlige forhold gør sig gældende, kan kommunalbestyrelsen yde tilskud og anvise lokaler til en kreds, som ikke er hjemmehørende i kommunen.”⁶*

³ Kulturministeriet, Vejledning om Lov om støtte til folkeoplysning, november 1992, s. 4

⁴ Lov nr. 445 af 14/06/1995 (LFF, L136, 1995)

⁵ Undervisningsministeriet (1997), Vejledning om lov om støtte til folkeoplysning s.9

Det blev taget med for at tilskynde til samarbejde på tværs af kommunegrænserne der, hvor deltagergrundlaget er spinkelt, eller ved folkeoplysende virksomhed for visse handicapgrupper.

Bestemmelsen er fortsat gældende i folkeoplysningslovens § 5, stk. 7, men gælder kun ”i særlige tilfælde” og giver derfor ikke en generel hjemmel til at yde tilskud til en forening, som ikke er hjemmehørende i tilskudskommunen.

Af Undervisningsministeriets vejledning af 1997 fremgår desuden:

”Som nævnt kan en kreds kun modtage tilskud i én kommune, men gældende regler hindrer ikke et vist sammenfald af personer, dvs. at man såvel i egen som i anden kommune kan danne og være medlem af flere kredse. Der er ikke noget til hinder for, at kredse slutter sig sammen i landsorganisationer eller lokale underafdelinger af sådanne, men det er de enkelte kredse, der er støtteberettigede i de kommuner, hvor de hver især er hjemmehørende.”⁷

Da foreningsbegrebet blev indført ved lovrevisjonen i år 2000, blev bestemmelsen om at være hjemmehørende i tilskudskommunen videreført uændret. Det fremgår af forarbejderne til loven⁸. Der kan altså stadig hentes fortolkningshjælp i de tidligere vejledninger, selvom vejledningerne i sagens natur ikke er formelle retskilder.

Daværende lov påvirker nutiden

Det er den enkelte kommune, som ved et helhedsskøn afgør, om en forening har en sådan tilknytning til kommunen, at den er hjemmehørende der.⁹

De nuværende regler om det pligtige kommunale skøn i forhold til at vurdere, om en forening er hjemmehørende i kommunen eller ej,

⁶ LBK nr. 560 af 20/06/1996, § 3 a, stk. 3

⁷ Undervisningsministeriet (1997) s.10

⁸ LFF, L189, 1999-2000, Bem. til § 4, stk. 2 nr. 6

⁹ Folketingets Kulturudvalg 2020-21, KUU Alm.del - svar på spørgsmål 235

udspringer også af den daværende lov og dens vejledning¹⁰. Blandt andet:

- at kommunen ud fra en samlet vurdering afgør, om foreningen har en sådan tilknytning til kommunen, at den opfylder kravet om at være hjemmehørende der,
- at bopælskriteriet for den ansatte leder ikke kan indgå som kriterie for vurderingen af, om foreningen er hjemmehørende i kommunen, og
- at bopælskriteriet for foreningens medlemmer ikke kan indgå som eneste kriterium, men som del af de faktorer, der kan være afgørende for vurderingen af, om foreningen er hjemmehørende i kommunen.¹¹

Netop 2000-lovens bestemmelser om, at lokale folkeoplysende foreninger med egne vedtægter m.m. er baggrunden for at yde tilskud, skabte en række spørgsmål. De blev besvaret af Undervisningsministeriet i en vejledende fortolkning af loven af 2. april 2001.¹² Heraf fremgår, at fx spejderforeninger fortsat har mulighed for støtte efter loven, selvom de er tilsluttet en landsorganisation, hvor man har fælles vedtægter for alle lokalforeninger.

Ministeriet lægger vægt på, at den enkelte forening er sikret en sådan selvstændighed, at ministeriet finder, at lovens betingelser er opfyldt. Det gælder kravet om demokratisk opbygning, betingelsen om, at foreningen er hjemmehørende i tilskudskommunen, at den lokale forening har ret til egenforvaltning af tilskuddet og at det er de lokale bestyrelsesmedlemmer, der har ansvaret for aflæggelse af regnskab for tilskuddet.

Forholdet til en landsorganisation

Grundlæggende kan man sige, at den lokale forening, der i øvrigt er en selvstændig juridisk person med eget cvr-nummer, har indgået en

overenskomst med landsforbundet om at følge deres vedtægter og evt. andre regler.

Det var også udgangspunktet for den såkaldte forklædemodel, hvor de fælles vedtægter i 2001 blev tilføjet en ekstra side, der tilkendegav lokalforeningens navn, bestyrelsessammensætning og i hvilken kommune, foreningen var hjemmehørende, foruden en henvisning til overenskomsten med landsorganisationen.

Det fremgår af foreningsretten, at en forening må have kontrol med sin egen vedtægt for at kunne betegnes som en selvstændig juridisk person, og at en selvstændig forening ikke med bindende virkning kan fraskrive sig sin suverænitet over foreningsvedtægtens indretning.¹³

Men foreningen kan godt vælge at følge en fælles vedtægt og i øvrigt indgå i en aftale/overenskomst, som begrænser foreningens handlemuligheder, så længe det er vedtaget efter reglerne internt i foreningen, og foreningen har mulighed for at træde tilbage fra overenskomsten, hvis det besluttet i foreningen. Konsekvensen vil dog nok formentlig være, at lokalforeningen herved ekskluderes af landsforbundet.

Gennemgangen af historikken for hjemmehørende-begrebet i folkeoplysningsloven giver således ingen indikationer af, at en forening kan være hjemmehørende i mere end én kommune.

Grundreglen må således være, at foreningen i udgangspunktet kun kan modtage tilskud fra én kommune, nemlig den, som foreningen er hjemmehørende i. Kun i særlige tilfælde kan undtagelsen i § 5, stk. 7 bruges som hjemmel til tilskud til en forening, som ikke er hjemmehørende i kommunen.

¹⁰ Undervisningsministeriet (1997) s.8-9

¹¹ Jf. Karnov online, note (12) til § 4, stk. 2 nr. 6

¹² Undervisningsministeriet, Uddannelsesstyrelsen, brev af 2. april 2001 (j.nr. 2001-2622-2).

¹³ Jf. Ole Hasselbalch, Foreningsret 4. udg., s. 593, DJØF-forlag 2011

Distriktsforeninger

Konklusionen om, at en forening kun kan være hjemmehørende i én kommune, finder også støtte i den nyere regel om distriktsforeninger, som kom ind i loven efter kommunalreformen og ophøret af amtskommunerne.¹⁴

Reglen i folkeoplysningslovens § 45 omhandler ikke aftenskoleområdet, men distriktsforeninger for børn og unge med lokalforeninger i flere kommuner.

En ren ordlydsfortolkning understøtter dog, at en forening kun kan være hjemmehørende i én kommune, da det fremgår af § 45 stk. 4, at det skal fremgå af distriktsforeningens vedtægt i HVILKEN kommune foreningen er hjemmehørende og i HVILKE kommuner foreningsarbejdet finder sted.

Kommunerne skal ved aftale finde én administrationskommune, og er andet ikke aftalt, er det den kommune, som distriktsforeningen er hjemmehørende i. Administrationskommunebegrebet skal sikre, at administrationen kun sker ét sted.

Tilsynsforpligtelsen er skærpet

Administrationen af tilskud og anvisning af lokaler kan deles op på to områder.

- Den administration, som er en udløber af selve aktiviteten. På aftenskoleområdet er det tilskud til lærer- og lederløn og anvisningen af lokaler eller tilskud til egne eller lejede lokaler.
- Administrationen med selve foreningen. Det består i udgangspunktet i at godkende en forening til tilskud i kommunen, dvs. godkende vedtægter og at foreningen er hjemmehørende i kommunen. Men kommunen har desuden en tilsynsforpligtelse over for selve foreningen.

Tilsynsforpligtelsen blev skærpet med 2016-ændringen af loven.¹⁵ Her fik kommunerne pligt

til at føre et løbende tilsyn med, at foreninger, der modtager tilskud eller anvises lokaler efter loven, også overholder loven. Tilsynet tilrettelægges på baggrund af en risikobaseret tilgang, fx gennem stikprøver.

Her er altså ikke kun tale om tilsyn med afregningen af tilskud og de heraf følgende tilskudsregnskaber, som i øvrigt efter samme lovændring nu skal offentliggøres.

På aftenskoleområdet skal der også være et tilsyn med selve foreningen:

- At der afgives erklæring om indhentelse af børneattester, og der iværksættes konsekvenser for foreningens tilskud og anvisning af lokaler, hvis kommunen bliver opmærksom på, at attesterne ikke indhentes.¹⁶
- At foreningen ikke modarbejder demokrati eller grundlæggende friheds- og menneskerettigheder. Når det skal afgøres, om en given adfærd kan henregnes til foreningen, skal der ikke kun kigges på den enkelte aktivitet som fx en konkret undervisning; men der lægges vægt på, om adfærden er udvist af en person, som har tilknytning til foreningen.¹⁷
- At deltagerne i aftenskoleundervisningen gives mulighed for en plads i bestyrelsen. Men aftenskolerne har i vid udstrækning tradition for, at det er medlemsorganisationer, som udpeger medlemmer til bestyrelsen, og samtidig er de enkelte deltagere på aftenskolens hold typisk ikke medlemmer af foreningen. Så det betyder, at deltagerne skal sikres muligheden for en plads i den lokale aftenskolebestyrelse. Deltagerrepræsentanten skal have fulde rettigheder som bestyrelsesmedlem, og adgangen til at opnå valg skal være reel og må ikke forbeholdes den kreds, som i øvrigt har stemmeret i foreningen.¹⁸

¹⁴ LFF L109 2004-2005, bem. § 2, nr. 7

¹⁵ LFF L13 2016-2017, pkt.3.2 Styrket kommunalt tilsyn

¹⁶ FOL §§ 4, stk. 4 og 33, stk. 7

¹⁷ FOL § 4 a og LFF L 13 2016-17, pkt. 3.1

¹⁸ FOL § 4, stk. 2 nr. 4

- At et eventuelt overskud, der opstår gennem deltagerbetaling ved foreningens virksomhed, kun tilfalder foreningen til anvendelse inden for lovens område. En aftenskole, der ud over selve den folkeoplysende aftenskolevirksomhed også har anden indtægtsdækket virksomhed, må altså ikke flytte overskud fra deltagerbetalingen til at dække et eventuelt underskud på den indtægtsdækkende virksomhed.¹⁹

Det skærpede tilsyn forudsætter derfor, at hjemstedskommunen fører en kontrol, som ligger ud over blot foreningens folkeoplysende aktiviteter i form af aftenskolehold, foredrag og debatskabende arrangementer. Der skal reelt føres tilsyn med foreningen som sådan.

Brug for en lovændring

Hvis aftenskolerne i fremtiden fortsat ønsker at fusionere sig til større organisationer, hvor de ønsker tilskud til aktiviteter fra mere end én kommune, så er der brug for en klar hjemmel til den udvikling enten i form af en ændring af loven eller i en autoritativ fortolkning af den eksisterende lov.

Som minimum bør lovgiver sikre, at der skabes en ordning ala distriktsforeningerne, hvor det sikres, at én kommune er ansvarlig for administrationen og tilsynet med aftenskolen.

*Artiklen er udgivet på www.fritid-samfund.dk
30. november 2023.*

*Artiklens forfatter:
Henrik Koch Rasmussen*

Hvad kan aftenskolerne gøre?

Aftenskoler, der planlægger en fusion, kan undgå at komme i klemme i reglerne om, at aftenskoler skal være hjemmehørende i én kommune for at kunne få kommunalt tilskud, hvis de i stedet for en fusion blot laver et intensiveret samarbejde.

Hvis de enkelte aftenskoler fortsat har egen bestyrelse og er hjemhørende i tilskudskommunen med en lokal egenforvaltning af tilskuddet og ansvar for regnskabsafklæggelse m.m., så undgår man tvivlen om, om de kan få tilskud.

Der er intet i vejen for, at aftenskolerne kan indgå i et tæt samarbejde med aftenskoler i andre kommuner. De kan eventuelt blive enige om fælles vedtægter, fælles aftenskoleleder og et samarbejde om hold, PR og administration m.m. .

På den måde kan aftenskolerne som sammenkædede foreninger opnå mange af de samme synergier, som hvis foreningerne var formelt lagt sammen. De kan stadig støttes inden for den eksisterende lov, og der vil være en sikkerhed for demokrati, deltagerrepræsentation og afgrænsning af pligter og rettigheder over for den enkelte kommune. Det er blot en anden vej at gå i forhold til at løse aftenskolernes udfordringer.

¹⁹ FOL § 5, stk. 3

Kom til webinar 9. januar 2024 kl. 13-14:

Sætter folkeoplysningsloven grænser for aftenskoler med vokseværk?

Når aftenskoler samler deres administration og bliver så store, at de ikke længere er hjemhørende i én kommune, men tilbyder deres aktiviteter i et større område, giver det nogle overvejelser i forhold til aftenskolernes kommunale tilskud. For hvordan anvendes tilskuddene, og hvem har tilsyn med skolen og dens aktiviteter?

Aftenskolerne har været økonomisk og administrativt pressede gennem mange år. Derfor forsøger flere aftenskoler at danne større enheder, der kan give stordriftsfordele og skabe en stærkere og mere effektiv administration.

Samtidig giver det god mening for skolerne at tilbyde undervisning til borgerne i et stort geografisk område. Og hvis et hold er attraktivt, vil nogle deltagere gerne køre langt for at være med.

Store aftenskoler tilbyder nogle steder i landet deres aktiviteter i op mod 12-14 kommuner. Det er ikke nødvendigvis et problem rent tilskudsmæssigt, da aftenskolerne har en tilskudsramme i hver kommune. Men det giver nogle andre administrative arbejdsopgaver og udfordringer - både for aftenskoler og kommuner.

Nogle aftenskoler danner så store enheder, at der reelt er tale om 'distriktaftenskoler', der dækker en hel region eller landsdel. Det åbner for en række spørgsmål:

- Er de store aftenskoler, der dækker mange kommuner, reelt foreninger, der lever op til Folkeoplysningslovens krav i § 4 stk. 2 om deres virke, eller er de på vej til at blive virksomheder? Hvor langt kan man med andre ord strække foreningsprincippet i en effektiviseringsdagsorden og samtidig oppebære de kommunale tilskud?
- Hvis en distriktaftenskole ikke har en egentlig hjemkommune, kan der så gives kommunale tilskud? Hvad skal aftenskolen leve op til for at kunne få kommunal støtte?
- Hvordan kan der føres tilsyn med en distriktaftenskole, hvis der er tvivl om, hvor skolen har hjemkommune?
- Skal der være en udvidet dialog mellem kommuner, som 'deler' en distriktaftenskole – altså som en distriktaftenskole har aktiviteter i? Hvad skal dialogen især handle om?

Nu holder Fritid & Samfund et webinar om distriktaftenskoler og kommunale tilskud. Her kan du blive klogere på, hvor problemstillingerne ligger i forhold til Folkeoplysningslovens tekst og fortolkninger.

Tidspunkt:

Tirsdag 9. januar 2024 kl. 13-14.

Oplægsholder:

Henrik Koch Rasmussen, chefkonsulent for fritidsområdet i Horsens Kommune og jurist, guider os igennem de mest oplagte problemfelter og lægger op til debat om, hvad aftenskolerne kan gøre, og hvordan kommunernes fritidsafdelinger kan forholde sig, så man ikke opererer på kanten af lovgivningen.

Som gæst deltager Tine Sahlgren, viceskoleleder, HR- og økonomichef hos FOF Nordsjælland. Hun vil fortælle om, hvordan området ser ud set fra en stor aftenskoles synspunkt. FOF Nordsjælland tilbyder undervisning i ni kommuner: Allerød, Furesø, Fredensborg, Gentofte, Gribskov, Halsnæs, Helsingør, Hillerød og Hørsholm.

Målgruppe:

- Medarbejdere i kommuners fritidsafdelinger,
- Ledere og medarbejdere fra aftenskoler og oplysningsforbund
- Medlemmer af folkeoplysningsudvalg – og alle andre med interesse for feltet.

Tilmelding:

Tilmeld: Find tilmeldingslinket på www.fritid-samfund.dk/nyheder/.

Pris:

Gratis for medlemmer af Fritid & Samfund
200 kr for ikke-medlemmer.

Samarbejde med Idræts- Platformen

Fritid & Samfund samarbejder nu med Idræts-Platformen om kursusadministration. Det betyder, at Fritid & Samfunds kurser nu oprettes i NemTilmeld.

Vi giver stadig 15 pct. rabat til medlemmer, der tilmelder tre eller flere deltagere til det samme arrangement.

Samarbejdet har den konsekvens, at når I modtager en faktura via NemTilmeld, bærer den IdrætsPlatformens logo. Vi håber, det ikke er til ulempe.

Har vi de rigtige email- adresser?

Vi opdaterer løbende medlemskartoteket, og i alt for mange tilfælde bliver vores materiale kun sendt til en eller to modtagere hos hver medlemsforening/kommune.

Og der er jo ikke meget ved at være medlem, hvis man ikke modtager vores kursustilbud mv.

Derfor vil vi rigtig gerne registrere flere modtagere hos vores medlemmer. Især vil vi gerne have en generel mailadresse til hver enkelt medlemsforening/kommune – altså en adresse, der ikke er personafhængig.

Send mailadresserne til:
fritid@fritid-samfund.dk
- Tak!

Kursusoversigt:

Den næste tid tilbyder Fritid & Samfund flere forskellige kurser. Her kan du få overblik over, hvad der foregår hvornår, og du kan læse om de enkelte kurser på de næste sider.

Det koster 1995 kr pr. person at deltage i et kursus. For medlemmer af Fritid & Samfund er prisen 1495 kr pr. person. Desuden kan medlemmer få 15 pct. rabat, når I tilmelder tre deltagere eller flere til det samme kursus.

Alle kurserne varer 5 timer og inkluderer mad og drikke.

Tilmelding: Find alle tilmeldingslinks på www.fritid-samfund.dk/kurser

Tidspunkt:	Kursets titel:	Sted:	Tilmeldingsfrist
25-1-2024	Sådan skaber I udvikling i folkeoplysningsudvalget	Herning	12-12-2023
31-1-2024	Sådan skaber I udvikling i folkeoplysningsudvalget	Hillerød	9-1-2024
5-3-2024	Godkendelse af folkeoplysende foreninger	Ubberud v. Odense	9-2-2024
14-3-2024	Skab udvikling med fleksible tilrettelæggelsesformer og debatskabende aktiviteter	Hillerød	28-2-2024
9-4-2024	Skab udvikling med fleksible tilrettelæggelsesformer og debatskabende aktiviteter	Vejle	8-3-2024
17-4-2024	Godkendelse af folkeoplysende foreninger	Roskilde	27-3-2024
17-9-2024	Godkendelse af folkeoplysende foreninger	Aarhus	5-8-2024

”Afsindig relevant” kursus om aftenskoler

Lige knap 90 kursister har været på et af Fritid & Samfunds kurser i november 2023.

Vi holdt kurset ’Sådan skaber I udvikling i folkeoplysningsudvalget’ i Holbæk og Vejen, og kurset ’Kom godt rundt om administration af aftenskoler’ i Ringe og Roskilde.

Søren Jespersen, Ballerup Kommune, deltog på kurset om aftenskoler, hvor Henrik Koch Rasmussen underviste, og skrev efterfølgende:

”Særligt som forholdsvist nyansat og ny på aftenskoleområdet var det afsindigt relevant for

mig at være med. Både til at høre alle Henriks mange gode pointer og nuancer samt ikke mindst tage del i de forskellige dilemmaøvelser, som vi 3 repræsentanter fra Ballerup havde stor gavn af. Jeg er blevet væsentligt klogere på aftenskoleområdet som helhed og også på flere af de meget specifikke nuancer, der også er på området, og det kommer jeg uden tvivl til at nyde godt af.”

Tak for det – og vi håber, at alle kursister fik inspiration og viden med hjem.

Nyt kursus hos Fritid & Samfund:

Skab udvikling med fleksible tilrettelæggelsesformer og debatskabende aktiviteter

Aftenskoler kan skabe nye former for fleksibel voksenundervisning og få kommunalt tilskud til det, hvis de benytter sig af de muligheder, der ligger i folkeoplysningsloven under begrebet 'undervisning efter fleksible tilrettelæggelsesformer'.

Men kun få aftenskoler benytter sig af muligheden, og der hersker usikkerhed både i voksenundervisningen og i kommunerne om, hvordan man praktisk kan gøre, og hvad der kan godkendes til tilskud.

Nu kan du blive klogere på, hvilke muligheder der åbnes for aftenskolerne med fleksible tilrettelæggelsesformer. Bag det lidt kryptiske udtryk ligger, at skolerne fx kan lave studiekredse uden en fast underviser, undervisning på klippekort eller e-læring. Aftenskolerne behøver ikke følge det stramme lærerlønsциркулære, som de skal ved traditionel undervisning, men kan bruge pengene på lokaler, visse former for materialer mv. og få tilskud til det.

Er der grænser for, hvilke aktiviteter kommunerne kan godkende?

Hvilke krav kan en kommune med god ret stille, når en aftenskole søger tilskud til undervisning efter fleksible tilrettelæggelsesformer?

Det vil du høre mere om på dette kursus.

Vi kommer også kort ind på en anden udviklingsmulighed for aftenskoler, nemlig puljen til debatskabende aktiviteter.

Kursets målgruppe:

- Ledere og medarbejdere hos aftenskoler
- Medarbejdere i kommuners fritidsafdelinger
- Medlemmer af folkeoplysningsudvalg og andre paragraf 35.2-udvalg i kommuner
- Alle andre interesserede.

Kurserne foregår:

- **Torsdag 14. marts 2024** kl. 10-15 på Royal Stage i Hillerød (Tilmeldingsfrist: 28. februar 2024).
- **Tirsdag 9. april 2024** kl. 10-15 i Spinderihallerne, Vejle (Tilmeldingsfrist 8. marts 2024).

Tilmelding: Find tilmeldingslinks på www.fritid-samfund.dk/kurser

Underviser:

Søren Gøtzsche, fritidskonsulent i Furesø Kommune, formand for Fritid og Samfund.

Kursuspris inklusiv mad og drikke:

1495,-* kr for medlemmer af Fritid & Samfund.

1995,- kr for ikke-medlemmer.

**Deltager i tre personer eller flere fra samme kommune eller organisation, opnår i rabat på 15% af deltagerprisen, hvis kommunen/organisationen er medlem af Fritid & Samfund.*

Tilmelding er bindende efter tilmeldingsfristens udløb. Ret til ændringer forbeholdes.

Invitation til kursus:

Godkendelse af folkeoplysende foreninger

Hvad skal der til, for at en forening kan godkendes som 'folkeoplysende' efter folkeoplysningsloven? Lovens rammer tolkes vidt forskelligt i kommunerne, og som medarbejder i en kommune eller som medlem af et folkeoplysningsudvalg (eller andre §35.2-udvalg) kan man let komme i tvivl.

Nu kan du blive klogere på godkendelsen af folkeoplysende foreninger på dette kursus, som Fritid & Samfund står bag. Vælg mellem tre steder i landet:

Kurset foregår:

- **Tirsdag 5. marts 2024** kl. 10-15 i Ubberud Kultur- og Bevægelseshus ved Odense. Tilmeldingsfrist fredag 9. februar 2024.
- **Onsdag 17. april 2024** kl. 10-15 i Roskilde Kongres- og Idrætscenter. Tilmeldingsfrist onsdag 27. marts 2024.
- **Tirsdag 17. september 2024** kl. 11-16 i DGI-huset i Aarhus. Tilmeldingsfrist mandag 5. august 2024.

Målgruppe:

- Medarbejdere i kommuners fritidsafdelinger (primær målgruppe)
- Medlemmer af folkeoplysningsudvalg og andre §35.2-udvalg (foreningssamvirker, aftenskolesamvirker mv.)
- Medarbejdere og folkevalgte fra organisationer på området – og alle andre interesserede.

Underviser:

Vivian Glasdam Sørensen, fuldmægtig i Odense Kommunes afdeling for Fritid, Vej og Park.

Kursuspris - inkl. mad og drikke:

1495,-* kr. pr. person for medlemmer af Fritid & Samfund.

1995,- kr. pr. person for ikke-medlemmer.

**Deltager i tre personer eller flere fra samme kommune, opnår i rabat på 15 pct. af deltagerprisen, hvis kommunen er medlem af Fritid & Samfund.*

Tilmelding:

Find tilmeldingslink på www.fritid-samfund.dk/kurser.

Tilmeldingen er bindende efter tilmeldingsfristens udløb. Ret til ændringer forbeholdes.

Kursets indhold:

Når der lander en ansøgning om godkendelse i en kommunal indbakke fra fx en fitnessklub, en kogræsserforening, den lokale naturistforening, den indiske forening eller en internetbaseret forening, går overvejelserne i gang. Kan den godkendes som en folkeoplysende forening og dermed få mulighed for at få tilskud efter folkeoplysningsloven? Hvad nu, hvis der ikke er ledige eller egnede lokaler til rådighed?

På dette kursus gennemgår vi, hvad folkeoplysningsloven og dens for- og efterarbejder siger om godkendelse, og vi drøfter de retningslinjer, som forskellige kommuner lægger til grund, når de godkender foreninger.

Vi arbejder bl.a. med følgende temaer:

Tilrettelæggelsesformer

- Har tilrettelæggelsen af aktiviteterne betydning for en godkendelse?

Vedtægter

- Hvilken betydning har foreningens vedtægt? Vi undersøger forskellige formuleringer.
- Er der demokrati i foreningen?
- Har børn indflydelse selv eller via deres forældre? Og skal de have det?
- Hvad vil I gøre, hvis I er i tvivl om den demokratiske proces i foreningen?

Referater

- Læser I referater fra foreningernes generalforsamlinger?
- Skal vi arbejde med tillid eller kontrol?

Tilsynsbesøg

- Overholder I jeres tilsynspligt, og hvordan sker det? Foregår det skriftligt?

Dokumentation

- Hvordan sikrer I, at dokumentation for foreningens virke er på plads?
- Hvordan offentliggøres regnskaber hos jer?
- Giver digitaliseringen problemer og udfordringer?
- Digitale postkasser – anvendes de?

GDPR og webtilgængelighed

- Hvad betyder GDPR for jeres arbejde ift. offentliggørelse af regnskaber, kontaktpersoner i foreninger m.m.?
- Er jeres hjemmeside og materiale, fx vejledninger, tilgængelige på hjemmesiden?

Cases

- Vi arbejder med to-tre 'prøvesager' i grupper.

Vi håber, at kurset gør det nemmere at godkende foreninger, og at I fremover har et godt grundlag at trække på og et netværk, hvis der opstår tvivl. Tvivl er svær at undgå, for der dukker hele tiden nye aktiviteter op, og dermed nye foreninger.

Indtil ca. en uge før kurset kan I sende spørgsmål og cases til fritid@fritid-samfund.dk. Så vil underviseren forsøge at komme omkring de indsendte emner. Der kan naturligvis også stilles spørgsmål på dagen.

Vi håber at se dig,
Venlig hilsen fra Fritid & Samfund.

Invitation til kursus:

Sådan skaber I udvikling i folkeoplysningsudvalget

Hvordan kan folkeoplysningsudvalget eller et andet §35.2-udvalg skabe udvikling og nytænkning på fritidsområdet i din kommune? Hvordan kan udvalget få politisk indflydelse på fritidspolitikken? Og hvordan kan de to hovedområder, foreningsliv og voksenundervisning, lære af hinanden, støtte hinanden og supplere hinanden lokalt?

Det er nogle af de emner, du kan blive klogere på, hvis du melder dig til et af Fritid & Samfunds kurser om folkeoplysningsloven og arbejdet i folkeoplysningsudvalget/andre §35.2-udvalg. Vi kommer også rundt om:

- *Hvordan sikrer I brugerindflydelse på folkeoplysningsområdet?*
- *Hvilke tilskudsmodeller kan bruges? Virker tilskudsmodellerne i din kommune efter hensigten, eller skal de have et servicetjek?*
- *Hvordan kan udvalget arbejde med at synliggøre værdien af frivilligt arbejde?*
- *Hvilke mål kan der sættes for den resterende del af udvalgets periode? Har udvalget nået det, de gerne ville, eller er der noget, der skal tages særligt fat i?*

Deltagerne har mulighed for at sende spørgsmål til underviserne indtil ca. 10 dage før kurset på fritid@fritid-samfund.dk.

Målgruppe:

- Medlemmer af folkeoplysningsudvalg og andre §35.2-udvalg,
- fritidskonsulenter og andre medarbejdere i kommuners fritidsafdelinger,
- repræsentanter fra foreninger og organisationer m.fl.

Undervisere:

Søren Gøtzsche og Kai Raun, der begge har mange års erfaring med arbejdet med folkeoplysning.

Hvor og hvornår:

- **Torsdag 25. januar 2024** i DGI-huset i Herning kl. 16.00-21.00.
Tilmeldingsfrist 12. december 2023 (**OBS: Tidlig frist**).
- **Onsdag 31. januar 2024** i Royal Stage i Hillerød kl. 16.00-21.00.
Tilmeldingsfrist 8. januar 2024.

Tilmelding: Find tilmeldingslinks på www.fritid-samfund.dk/kurser

Kursuspris inklusiv mad og drikke:

1495,-* kr for medlemmer af Fritid & Samfund.

1995,- kr for ikke-medlemmer.

**Deltager i tre personer eller flere fra samme kommune eller organisation, opnår I rabat på 15% af deltagerprisen, hvis kommunen/organisationen er medlem af Fritid & Samfund.*

Tilmelding er bindende efter tilmeldingsfristens udløb. Ret til ændringer forbeholdes.

Vi håber at se dig - venlig hilsen fra Fritid & Samfund.

Bestyrelsen for Fritid & Samfund var samlet til møde i Aarhus, mens det stadig var sensommer – Her ses i forreste række fra venstre: Benedikte Marie Kaalund, formand Søren Gøtzsche, Mette Larsen og Ole Bsted. I bagerste række fra venstre: Næstformand Henrik Koch Rasmussen, Henrik Christensen og sekretariatschef Jonna Toft.

Glædelig jul og godt nytår!

Kolofon:

Kultur&Fritid/Tidsskriftet Folkeoplysning udgives af Landsforeningen Fritid & Samfund, Skt. Pauls Kirkeplads 9B, 8000 Aarhus.

Redaktion: Jonna Toft (ansv. red.)

Fritid & Samfunds holdning udtrykkes i lederen. Øvrige artikler og indlæg udtrykker ikke nødvendigvis Fritid & Samfunds synspunkter.

ISSN 1903-7317

Sekretariatschef: Jonna Toft

Medlemsbladet kan downloades på hjemmesiden www.fritid-samfund.dk af medlemmer.

Kodeord fås ved henvendelse på fritid@fritid-samfund.dk.